

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
 Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
 Egyes szám ára 5 kr. o. e.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: helyő-tordantza szőlőten, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Décsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KOL. KÖZLÖNY“ 1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak eleget teendő, lapunkat már 1872. szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szerezünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebbé igyekszünk tenni lapunk valamenynyi rovatait: főcikkeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodunk szép tárcákról (már az év elején megkezdjük jeles tollú t. belmunkatársunk Komáromi Ferencz **Bánffy Dénes** ezimű valóban érdekes történelmi korrajzát); eredeti táviratokról; ezután is legbővebb újdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerül el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztatassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre 12 ft. o. e.
 félévre 6 „ „
 három hóra 3 „ „

**A „KOLOZSV. KÖZLÖNY“
szerkesztősége.**

A katolikusok teljes autonómiája nem hozhat veszélyt a magyar államra.

(Ss.) A katolikus autonómia ellenségei gyakran hangoztatják: a magyarhoni katolikusok teljes önkormányzata nagy veszélyvel fenyegeti az államot azért, mert a pápa külföldön székel s adandó alkalommal a 8 millió katolikust eszközül használhatná fel Magyarország állami érdekeinek megtámadására.

Az így álokoskodók egyetlen történelmi adattal sem bizonyítják — mert nem bizonyíthatják — légből kapott állításukat; mert ha valahogy, úgy véletlenül bele pillantanának hazánk történelmébe, pirulva kellene bevallaniok, mily alaptalanul gyanusítják hazánk lakóinak 8/14-ed részét a hazafiatlanság bűnével. Nagy könnyen reájuk olvashatjuk azt, hogy annak, a mitől olyannyira félni látszanak még árnyéka sem létezik; hogy nálunk a gonoszul imputált szándéknak megkísérlése is kívül esik a lehetőség határain.

A magyar katól. egyházat minden jogtalan idegen beavatkozás ellen megvédi az apostoli magyar király páratlan jogköre; ha ez a vádaskodók kellő figyelemre méltatnák, hallgatnának már csak azért is, hogy bölcseknek tartassanak.

A magyar király, mint az állam feje bírja a legfőbb felügyeleti jogot; mint apostoli király főkegyura a magyar katól. egyháznak; ez utóbbi minőségénél fogva páratlan előjogokkal bír, olyanokkal, milyeneket Európa egyetlen souverainje sem gyakorolhat.

A magyar apostoli király önállóan adományozza az egyházi javadalmakat; kinevezi a püspököket, praelatusokat, sőt új püspökségeket is állíthat, adományozhat, — a régieket újra feloszthatja, a kanonokokat egyik káptalanból a másikba áthelyezheti; egyházi rendeket bebocsáthat, eltörölhet; némi te-

rintetben fegyelmi jogot is gyakorol maga a clerus fölött; az egyházi ünnepek számát korlátozhatja; a Rómával való érintkezés körül a jus placeti regit gyakorolja. Továbbá a megürült érsekségek és püspökségek intercalar-jövedelmei az apostoli koronát illetik, ugy a végrendelet nélkül elhalt főpapok vagyona is, a kik különben is csak vagyonuknak 2/3-áról rendelkezhetnek. Ugyan az apostoli király jogai közé tartozik a katól. tan és nevelésügy legfőbb felügyelete, vezetése; végül a katól. tanügyi alapok és más alapítványok kezelése, miért ezekről évenként beszámoltak az illető közegek az apostoli királynak. Ezek, körülbelül dióhéjba szoritva a magyar király apostoli jogai, melyek az idegen beavatkozás lehetőségét is kizárják.

Mindezekre nézve a pápai hatalom legkisebb befolyást sem gyakorolhat; Rómaja csupán a kinevezett püspökök kanonai megerősítésére szoritkozik, minthogy a praecognisatiótól függ a püspökök egyházi ténykedésének gyakorolhatása; a ezimzetes püspököket, apátokat, kanonokokat, illetőleg még csak a kis hatáskör sincs fentartva a pápai hatalomnak.

Hol van tehát az a veszedelmes fegyver, a melyet a pápai hatalom a magyar államérdekekre emelhetne? hol van alapja azon mindenható befolyásnak, mely 8 millió hazafi katolikust saját édes hazája megrontására eszközül használhatná?

Sehol! hanem ha a gyanusítók, rágalmazók, saját árnyékuktól is megriadók zavart agyában,

Az elősorolt apostoli jogokat nemcsak a páratlan erélyű Hunyady Mátyás védte teljes sikerrel a római pápai szék akkori tulkapásai ellen, hanem még II-dik Ferdinand alatt is, ép Pázmán tanácsára lettek azok visszautasítva; ha tehát ez történt a vallási türelmetlenség korában, mi jogosít fel bárkit is arra, hogy a vallási egyenjoguság törvénybe iktatása után megtagadja a hazafiságot azoktól, kik a korona és ország jogait századokon át féltékenyül őrizték meg. — hogy ne ismerje el azt, miszerint már csak az apostoli király eminens jogai is áthághatlan védőfalát képezik a magyar állam önállóságának, a minthogy e jogok megszületésekor is elég erős biztosíték valának a hatalmas német császárok hódolattási terveinek meghusítására, a mikor is a katolikus Magyarország védelmezte meg e hazá állami életét, ha kellett fegyverrel is.

Valóban, a ki nem huny szemet a hazai történelem tanulságai előtt, a ki nem elég kába azt hinni, hogy álokoskodások kitörülhetik a nemzet multjából azon tényeket, melyek bizonyítják, hogy az apostoli király specialis és nagyszerű jogai legerősebb oszlopai valának a magyar állam függetlenségének, — be kell, hogy vallja azt, miszerint nálunk a pápai hatalom netalánijogtalan beavatkozása lehetlenség; tehát legkevésbé sem fenyegetheti a magyar állam érdekeit, vagy a más egyenjogu vallásfelekezetek önkormányzati jogait. Hisz törvényeink (1493. 31. art.) még arról is gondoskodtak, hogy egyházi javadalmakat mástól, mint az apostoli királytól elfogadni senki se merészeljen; s száma sincs azon törvényeknek, melyek elhatározták, hogy e javadalmakat csak érdeemes, képes hazafiak nyerhessék el a koronától, melynek hatáskörét az 1715. 74. art. még inkább szélesbítette az állami érdekek teljes megóvása szempontjából.

Ha tehát az apostoli korona ismertett jogköre az ország törvényei, s a katolikusok millióinak kétségbevonhatlan hazafisága hármassal környezi Magyarországot államiaságát, melyet az 1847—8-ki törvény megvitatlanra tett: semmi ok sem foroghat fenn: megtagadni a katolikusoktól a teljes autonómiát.

Ezek alapján egyetlen szabadelvű ember sem vonhatja kétségbe azt, hogy a felekezeti nélküli államban a katolikus egyház törvényes képviselőjére kell átszállani azon jogoknak, melyeket az államvallás korában más hatóságokkal testületekkel egyetértve gyakorolt a korona; ezt a katolikusok egyetemétől elvitatni nem lehet; az ellenkező nem férne össze a vallási egyenjoguság követelményeivel, s az ország polgárainak nagy részét fosztaná meg törvénybiztosította jogaitól, attól az autonómiától, melyet századok előtt a protestáns erdélyi nemzeti fejedelmek korában is századig tetteleg élveztek, s a melyet e fejedelmek sem tartottak veszedelmesnek a kis erdélyi magyar fejedelemségre nézve, különben nem iktatták volna törvénybe: — annál kevésbé hirdetheti tehát ez autonómiát ma vészhozónak bárki is a nagy magyar királyságot illetőleg, kivált az 1848. XX. tvk. (2. §.) életbeléptetése után.

Kolozsvárt, decz. 11.

Tegnap este báró Bánffy Albert ur elnökle alatt egy nevezetes gyűlés folyt le, az „egyesült erdélyi takarékpénztár“ részvénytársulatának alakító közgyűlése, a mely a nevezett intézetet egy millió forintnyi alaptőkével itt Kolozsvárt fogja életbe léptetni.

Az új pénztézet alapítására a legjobb híru pesti bankintézetek és bankházak léptek fel mint kezdeményezők, és ez intézetek jelen volt képviselőinek előterjesztéséből meggyőződtek a jelen voltak, hogy a létesítendő új intézet nem csak nagy alaptőkéje, hanem hatalmas és előnyös összeköttetései után a legbiztosabb felvirágzásnak néz el, és igen áldásos hatással lesz az erdélyi részek anyagi fejlődésére, különösen pedig városunk gyarapodására. Ez okból az előterjesztéseket a legrokonoszevsebben fogadták, a legkészségesebben nyújtottak kezét a szövetkezésre.

A megalakult társulat elnökké b. Bánffy Albertet, alelnökkül Wagner Frigyeset és Simon Elekot választotta. Az igazgató tanács tagjai közt pénztézetünk főnökei és más tekintélyes polgáraink szerepelnek, azonkívül gr. Szapáry Géza, Cséry Lajos, Brüll Miksa bankár, Adler David bankár.

Üdvözljük az új intézetet, és kívánjuk, hogy működése a legjobb gyümölcsöt teremjen hazánknak és különösen az anyagi támogatásra oly erősen rá szorult gazdaságunknak és iparunknak.

Sz.-Keresztur, 1872. decz. 10.

Az unitáriusok helybeli gymnasiuma- és eklézsiájának tegnap egy lélekemelő ünnepélyen vettünk részt. Egy tanár s egy tanárpap beköszöntése volt az. Nagy számmal gyűlt össze a helybeli és vidéki értelmiség és értelmes polgárság ugyanyira, hogy a szép számú gyülekezet egy része a templom ajtaján kívül foglalt helyet. Az érdeklődés általános volt és az eredmény várakozáson fölüli. A hivatalos okmányok felolvasására és esperesi felszólítás következtében az ujonnan választott pap és tanár Gombos Sámuel ur lépett a szószékre s mondott egy keneteljes imát, mely nem egy szemre csalta ki a kebel legemesebb adóját. Beszéde, melyet a nagy apostalhoz intézett, e szavakra alapított: „Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass, mert én veled vagyok“ — (Cselek. 18. 9—10) egy műgonddal kidolgozott és nagy hatással előadott beszéd volt, melyben nem tudjuk: a pálya iránti átszellemült lelkesedés-, a műveltség előtti hódolat-, a felekezeti iránti tisztelet hangja volt-e megragadóbb, selem-

lőbb. Annyi bizonyos, hogy beszédében oly határozott, férfiuhoz illő elveket, oly papi tehetséget és tulajdonokat mutatott bé — s mindezt keblének oly átható melegevel, hogy ha még ezekhez vesszük szigorú jellemét és ismeretes szerénységét: nem itélt alaptalanul az egyhangulag nyilatkozó közvelemény, ha őt már is e vidék elsőrangú papjának declarálta.

Utána Sándor János ur mondá el tanári székfoglalóját méltóságos és öntudatos nyugodtsággal. Szólt a pályájához kötött nemes feladatokról és ellene mondott ama balvéleménynek, mintha annál tisztességesebb foglalkozás lehetne. Midőn pedig az exact tudományok, hasátság emlitte, egyszersmind figyelmudeltte az ifjuságot, hogy mindenik tantárgy iránt egyenlő figyelemmel legyen. Nem szabad így okoskodni: ennek nem veszem hasznát s azért nem is sokat törődöm vele; mert ha volna tudomány, a mely hasznos nem lenne, az nem érdemelne meg a tudomány nevet. Beszédével bebizonyította, hogy a tanúghoz kötött mai igényeknek teljes tudatával bír s azon öntudatos elhatározással, melyhez a legszebb reményeket fűzhetjük.

Mindkettőjük hangsúlyozta a tanári karban megkívántandó azon kollegialis viszony szükségességét, mely nem fajul egymásnak mindent elnéző pajtáskodássá, de nem is mérgesül személyes gyűlölséggé. Az ügy és az intézet, melynek élén állanak sokszor baráti figyelmeztetéseket követel, melyeket mindenkinék önmegtartóztatással kell vennie. Az elvekben mindenki védő álláspontját, a mig lehet, férfiasan; de nem utasítja el magától a jobb meggyőződés lehetőségét.

Végül Marosi Gergely igazgató ur szólt a nála megszokott lelkesedés meleg hangján. Üdvözölte ifju pályatársait és tapasztalatai s ismereteinek bő tárházából tanácsokat adott nehéz pályájokra. Biztosította barátságáról, mig az ügynek barátai lesznek.

Mindannyian ajánlották magukat és az ügyet melyet szolgálnak, az iskola gondnokainak kegyes és buzgó pártfogásába. Kikérték jó tanácsaikat, támogatásaikat — a szent léleknek ajándékát kérvön reájok. Kereszték is szemek — a felhívott figyelem következtében — a nagy gyülekezetben őket, fájdalom azonban, körülményeik nem engedték meg, hogy e nevezetes ünnepélyen jelen lehessenek.

Az ünnepély végével egy közös ebédre gyűltünk össze, hol dr. Lengyel József, s helybeli ev. ref. pap Karácson Istvánon kívül jelen volt a helybeli tanítóképezde tanári kara s egy néhány vidéki pap. A társaság egészen estvig maradt együtt, vidám kedélyhangulatát egymást-érő toásztokkal füzerezvén, melyek közül megemlitendőnek tartjuk a főtisztelendő Kriza János és Jakab Elek urakra mondottakat.

Adja az ég, hogy a mily lélekemelő volt e nap, oly áldásos legyen az ezzel hivatalosan pályát kezdetek működése és élete. . . .

Legujabb táviratok.

Versailles, decz. 9. A nemzetgyűlésben az oktatási budget tárgyalása alkalmával több szónok köztük Dupanloup püspök, megtámadták a kormányt egy iskolai felügyelő kinevezése miatt, ki azzal van dolva, hogy az atheismus híve. Jules Simon megígérte, hogy fontolóra veszi az ügyet, mire az idevonatkozó módosítvány visszavételét.

A 30-as bizottmány ma tartá első ülését. Audiffret-Pasquier azt tanácslá, hogy a bizottság legelőbb is a miniszterfelelősségi tvjavaslatot vegye tárgyalásba; — azonban megengedi, hogy a többi alkotmányos kérdéseknek is mielőbb tárgyalatniok kell. A majoritás más tagjai azt állítják, hogy a bizottmány nem illetékes azon kérdés megbirálására: monarchia, vagy köztársaság legyen-e.

A feladat legfőképp az: a modus vivendi-t a nemzetgyűlés és Thiers közt helyreállítani. A bizottmány elveté Arago azon indítványát, hogy bármely határozat meghozatala előtt a kormány nézetei kihallgatassanak; és elfogadja Fournier indítványát, miszerint a kormány arról értesítendő, hogy a bizottmány hajlandó azt meghall-

gafni, ha üdvöskének találja, valamely törvényjavaslat formulázása tekintetéből felvilágosításokat adni.

Versailles, decz. 10. Fourniernek a 30-as bizottság által elfogadott indítványa, hogy a kormány szőlőtársaság fel az alkotmányreformra vonatkozó törvényjavaslat előterjesztésére, — a kiegyezésre nézve kitűnő alapnak tekintetik,

Berlin, dec. 10. A „Kr. Ztg.” szerint Roon hadügyi- és Selchow gazdasági miniszter beadták lemondásukat. A nevezett lap némely lapoknak azon közlését, mintha a német kormány, a francia viszonyok tekintetéből katonai intézkedéseket tett volna, vagy szándékoznék tenni, alaptalannak mondja.

Athene, dec. 9. Görög kormány körében Visconti Venostának a Laurion-kérdésre vonatkozó beszéde ki nem elegendő és indokolatlan gyanút ítéltetik meg. Azon fenyegetése, hogy megszakítja a diplomáciai viszonyokat, általa mivel sem igazolatlan, minthogy a kérdés jogi oldalát egészen figyelmen kívül hagyja, a tényeket helytelen szinten tünteti föl, és a görög kormány első javaslatát nem vevő figyelembe.

Pétervár, dec. 10. A Szent-György-ünnep alkalmából adott díszlakomán a császár a német oszárzara mint a rend legidősb lovagjára ürité poharát.

Közgazdasági elmélkedés.

II.

Most a kormány szűk pénzügyi viszonyai közt lehetőleg mindent megtesz, hogy a gazdaság mostoha helyzetén segítsen, de sajnos, hogy ez által a sok vérző seb nem gyógyíthatik.

A felállított felsőbb gazdasági tanintézet által még csak a miveltebb s tehetősebb birtokosok istápotlataknak. Az itt-ott terbe levő földmivesséskorlak életbevételese által fognak nyerni ugyan a kisebb földbirtokosok elméletileg felvilágosítást arról, hogy mi igényeltetik egy kisebb gazdaság okszerű beendezéséhez és sikerteljes folytatásához, de hiányozni fog a példa!

Nem mondom, hogy a gazdasági vándortanári intézmény, valamint a polgári iskolák mellé alkalmazott gazdasági tanfolyamok nem lesznek jótékony befolyásuk a népgazdaságra; de mindazonáltal a népnek példa kell, élő példa, mert ő ebből okul. Nem lehet tehát őket kárhóztatni okszerűen gazdálkodásukért; mert csak úgy kell tenniök, a hogy tudnak. Nem ismerik sem a rendszert, mely szerint célravezetően lehet gazdálkodni, sem a különböző természetű növények nemét, minőségét: vakon semmit sem tehetnek.

Hogy az elméletnek nem könnyen hódolnak, azon nem csodálkozhatunk, hisz az angol és francia nemzet értelmesebbjei is elvetették az elméletet egész az újabb időkig; mert minden e téren tett álokoskodást az elmélet körébe sorozták s ha csalatkoztak: általánosan az elméletre nyomták a gyarlóság bélyegét. Hát mi mit várhatunk?!

Ezen közös vesztélytől csak úgy menthetjük meg a szellemi téren a még hátra maradt alsóbb néposztályt, ha vidékenként példánygazdaságok állittatnak fel.

A példány-gazdaságok szakavatott intézői úgy rendezték azokat be, hogy a helyi viszonyokkal megegyező legyének, mind a váltórendszer, mind az elkerülhetlenül szükséges s legközélszerűbb gépek megszerzése tekintetében, hogy azokat mások is követhessék.

TÁRCSA.

Dembinski tábornok emlékiratai.

Első értekezletek Kossuth-tal.

Az osztrák tüzéség egy néhányszor e hadoszlopra lövetett, de eredmény nélkül, bár igen lassan haladtam előre, azért, hogy a köztem és Perczel közt levő távolságot, azt t. i. hogy hadosapatink egymástól elszakadva vannak — ne tegyen nyilvánvalóvá; mert még ma is azt hiszem, hogy ha az ellenség ezredeinek egyikét saját állásából a kellő gyorsasággal az én állásomnak indította volna, igen könnyen elvághatott volna Perczeltől.

Jelzett mozdulataim által az osztrákok bal szárnya mögé kerültem, úgy hogy a vasuti indóház megszállása rám nézve semmi nehézségekkel nem járt. A városba nyomultam egy lovas századdal, melyből az ellenséges hadosapatok már kivonultak, a másik lovas századot Wappler lovas kapitány vezetésére, az osztrák zászlóaljok figyelemmel tartására küldtem, mely zászlóaljok a nélkül hogy az ellenállást csak a legkevésbé is megkisértették volna, vissza huzódtak. A porosz herceg nevével viselő zászlóalj végül magát a vasuti indóházat száll meg.

Ama lovasszázaddal, melylyel a városba nyomultam volt, oly irányban haladék előre, hogy szükség esetén az ellenséget hátban támadassam meg; de ez utóbbi már minden ponton megadta a visszavonulást, üldöztetve a mi Lehel-huszáraink által, mely ezred többnyire csikósokból állott.

Erre a városba vissza tértem s a szolgabíróval

Ezeknek kivitele után bizonyára senki sem fog irtózni a tagosítástól, a közjót eme hatalmas tényezőjétől.

Ha a tagosítást megelőzőleg nem is jöttek létre ily intézkedések, vajha minél hamarabb látánk efféléket itt-ott feltűnedezni, mig tönkrementek ezek meg nem siratják késedelmezését!

Valamint a kisebb birtokosok helyzete szánandó; bizony sok helyt még a nagyobbaké sem irigylendő. Ezeknél sem ritkán látható a nyomorult ugarrendszer. A váltógazdaság elmélete szerint egy bizonyos idő alatt több különböző ásványi alkrészt igénylő gazdasági növény termeltetik, s midőn a sor elől kezdődik, a természetű növény a levegő oxidáló hatása következtében ismét megkapta a kifejlődéséhez szükséges ásványi alkrészeket.

Legtöbb helyt egy darabig kineznek a talajt egyoldalulag s midőn az kimerül, néhány évig pihentetik, miáltal a marhának szolgálatilány legelőül. De az így nyert jövedelem legtöbbször még az időszegetést sem képes fedezni, hát hol van a befektetett tőke kamatja?

A váltógazdaság elmélete szerint a talaj csak a gondatlanság következtében merülhet ki. Pihentetni ezen rendszer mellett is lehet, de haszonnal, mert takarmányfélék vetteknek az e célra szánt helyekre, melyek egy darab ideig kaszálól szolgálhatnak, hanyatlásuk korszakában pedig legelőül. Így, ezen pihentetésen mindenik táblát keresztül vive, a cél el van érve.

A takarmánynövények vetésénél kiválóan figyelni kell, hogy vajjon a feltalaj mély-e, vagy sekély, s a szerint vetni mélyebbre ható, avagy inkább a föld felszínén szétágazó gyökérzetűeket; valamint figyelni kell, hogy vajjon a talaj száraz-e, vagy vizes természetű, s minő ásványi alkrészeket tartalmaz? s a szerint vetni ezeknek megfelelő növényeket.

De ily gazdaságfolytatás mellett sem vagyunk biztosítva, hogy ki nem apad a föld termő ereje; mert az abba levő ásványi alkrészek a folytonos oxidálás s a termelt növényekkel való elhordása következtében megtagadja a szolgálatot.

Vissza kell tehát adnunk a talajnak az elvont ásványi alkrészeket, ha tőkénket fogyasztani nem akarjuk. Még az sem elég, ha csak az állati trágyával igyekszünk pótolni a hiányt, mert ezzel még csak csekély részét adtuk vissza az elvontaknak.

Vajjon ezzel képesek vagyunk-e visszaadni azt, a mit földünkől, az elárusított és magunk élelmezésére fordított terményekkel elhordtunk. Bizony eddigelé legesekélyebb gondunk ez!! Pedig eme gondatlanság következménye: a nemzeti jólét hanyatlása, s eredményül a vagyoni végelbukás.

Csete György.

Az állami számvevőszék előterjesztése az 1872. évi zárszámadásokról.

(Vége.)

Közlekedési miniszterium. Előirányzat 29 millió 837,046 forint, tényleges kiadás 18.288,511 forint 6 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 952,573 forint 67 1/2 kral, s kevesebb 12.501,108 forint 61 1/2 kral.

Kereskedelmi miniszterium. Előirányzat 779 ezer 400 forint, tényleges kiadás 724,240 forint 14 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 261 forint 6 kral s kevesebb 55,420 forint 92 kral.

Közoktatási miniszterium. Előirányzat 1 millió 680,430 forint, tényleges kiadás 1.658,522 forint 46 kr.

vevém szállásomat, hogy valahára belső emberemnek is eleget tehessek. Perczel is megérkezett nem sokára, számos kísérettel. Ebéd fölött igen természetesen a nap eseményei képzék a beszéd tárgyát, s a társalgás sorja a tüzéségre is került, melynek magartartása a tiszték által kiűnőnek mondott.

Nem állhattam ellent, hogy amaz ellenetést ne tegyen, miszerint a magyar tüzéség, ha így folytatja löszereinek nagy távolságokra való lödözéssel elvesztetetését, előbb-utóbb azon vesztélynek teendő ki magát, hogy saját soraiban okoz kárt s nem az ellenségében. Erre azt feleltem, „hogy az ágyugolyók igen sok osztrák vasast terítették le.” Ugy hiszem felesleges lesz megjegyezni, hogy az ágyútegeknek egyáltalán nem rendeltetésük vasas lovas őrszolgálatokat ezéba venni. Glanz a tüzer parancsnok, ki az ebéden jelen volt, igen természetesen minden ellenmondás nélkül osztozott nézetemben.

Ebéd végeztével Perczel a mint előre megbeszélve volt Czeglédre maradt, míg én Abonyba visszakocsiztam. Visszaszekerésem közben alkalmam volt egy ideig a csapatoknál maradni s magamnak az azok soraiban uralgó kissé laza fegyelméről meggyőződést szerezni. Oly jeleneteknek voltam itt tanuja, a melyekről jobb lesz hallgatni; egyedül egy epizódról akarok e helyt megemlékezni. Midőn Abony utzáin végig kocsizék, egyszerre egy lövés dördült el, a mint azt egy ur nekem később jelenté, takarítás közben vigyázatlanságból egy fegyver elsült. E véletlenre elsült puská felére minden oldalról elkezdődnek lödözni. A város előtt fekvő néhány század tévesen fellármázott; midőn tévedésüket észrevehék, a kato-

Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 7323 forint 96 kral, s kevesebb 29,230 forint 50 kral.

Igazságügyminiszterium. Előirányzat 803 ezer forint, tényleges kiadás 638,527 forint 16 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 74 forint 34 kral, s kevesebb 164,547 forint 18 kral.

Honvédelmi miniszterium. Előirányzat 4 millió 373,287 forint, tényleges kiadás 4.210,133 forint 10 1/2 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 54606 forint 90 kral, s kevesebb 217.760 forint 79 1/2 kral.

A rendkívüli kiadások összege az előirányzat szerint 56.868,606 forint, tényleges kiadás 40,790,962 forint 50 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 1.414,321 forint 59 krajczárral, s kevesebb 17 millió 491,965 forint 9 krajczárral.

Hitel és pénztár-műveleti kiadások.

Általános kezelési költségek. Előirányzat 233,050 forint, tényleges kiadás 148,159 forint 33 1/2 krajczár, s így az előirányzatnál kevesebb adatott ki 84,890 forint 67 1/2 kral.

Földterhermentesítés és örökösöltségek. Előirányzat 16,540,000 forint tényleges kiadások 18.544 811 forint, 38 1/2 krajczár. Az előirányzatnál több adatott az egyes címeknél 2.087,663 forint 38 1/2 kral, s kevesebb 82,852 fttal.

Vasuti kölcsön. Előirányzat 26.759,230 forint, tényleges kiadás 20,233,197 forint 67 1/2 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 539 ezer 683 forint 61 kral, s kevesebb 7.064,765 forint 93 1/2 kral.

Szülődézsmaváltság. Előirányzat 3.166,179 forint tényleges kiadás 1.423,768 forint 35 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 1.583 forint 32 1/2 kral, s kevesebb 1.738,983 forint 91 1/2 kral.

Sorsolási kölcsön. Előirányzat 8 133,150 forint, tényleges kiadás 10.893,111 forint 88 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 5.176,423 forint 88 kral, s kevesebb 2.415,462 forint 50 kral.

Függő adósság. Előirányzat 849,846 forint, tényleges kiadás 186,427 forint 42 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 30,820 forint 99 kral s kevesebb 694,239 forint 57 kral.

Pénztári műveletek. Előirányzat 100,000 forint, tényleges kiadás 32,952 forint 77 1/2 kr, s az előirányzatnál kevesebb adatott ki 62,047 forint 22 1/2 kral.

A hitel és pénztári műveleti kiadások összege az előirányzat szerint 55.780,505 forint, tényleges kiadás 51,473,428 forint 31 kr. Az előirányzatnál több adatott ki az egyes címeknél 7 millió 836,175 forint 19 kral, s kevesebb 12.143,251 forint 88 kral.

Rendes bevétel.

Ő felsége személye körüli miniszterium. Előirányzat 540 forint, tényleges bevétel 540 forint.

Belügyminiszterium. Előirányzat 57,960 forint, tényleges bevétel 112,649 forint 6 kr.

Pénzügyminiszterium. Előirányzat 137 millió 984,231 forint, tényleges bevétel 136 millió 137,641 forint 98 1/2 kr. Közlekedési miniszterium. Előirányzat 81,580 forint, tényleges bevétel 36,963 forint 76 kr.

nak csupán pajkoskodásból el kezdék lödözni tölteiket, a nélkül, hogy a tisztéknek sikerült volna e rakoncátlanokdásnak elejét venni.

Végre is meguntam a dolgot és Kleinhertz őrnagyot a zászlóalj-parancsnokok egyikéhez menesztém azon rendelettel, mikép egy őrszolgálatot küldjön ki, melynek feladata lenne a lövöldöző emberek közül az elsőt, kit kézrekeríthetnek lelőni. De mind hiába; az emberek a levegőbe lövöldöztek s ide oda puffogtattak, elannyira, hogy a puszkagolyók mint borsószemek hulltak a kertekbe és mezőkbe.

Midőn szállásomra érkeztem, újabb akadályok voltak előmbé gördülendők. A lak ura, egy bizonyos Kostian ur, egy különös ember, ki különben egy igen mivel embernek mutatta magát, fejébe vevé, hogy ő nem ért a magyaron kívül más nyelvet. Midőn tehát német nyelven megszólítottam s kértem, hogy rendeljen részemre egy szobát, nem akart házába felvenni s csak egy pár tiszt közbenjárása folytán lehetett ez embert észretéríteni. A rakoncátlan puffogtatás akadálytalanul folyt egész éjszaka; nemcsak, sőt az is megtörtént, hogy még a következő reggelen egy golyó az ablakon keresztül a mellékszobába tévedt, a hol Kostian ur gyermekei és cselédei tartózkodtak. Erre rögtön magamhoz hívatám a parancsnokot és megparancsolám neki, hogy a legénységet doboltassa össze, hogy ez által valahára a kicsapongásnak vége legyen.

Január 26-án, miután Perczel tábornok is visszatért, az egész hadtesttel Szolnoknak vevők utunkat. Ez utóbbi helyt egy futár ért utól Debre-

Keresked. miniszterium. Előirányzat 7 millió 434,550 forint, tényleges bevétel 8.059,395 forint 15 1/2 kr.

Közoktatási miniszterium. Előirányzat 297 ezer 560 forint, tényleges bevétel 410,790 forint 45 1/2 kr.

Igazságügyi miniszterium. Előirányzat 54 ezer 820 forint, tényleges bevétel 59,559 forint 68 1/2 krajczár.

Rendes bevételek összege az előirányzat szerint 145.911,241 forint, tényleges bevétel 147 millió 817,540 forint 101 kr.

E szerint a rendes költségvetésnél az előirányzat szerint mutatkozott 4.526,220 forint hiány s a tényleges eredmény szerint van 2 millió 744 ezer 378 forint 94 1/2 kr. többlet.

Rendkívüli bevétel.

A közös pénztár készletéből Magyarországra eső rész az előirányzat szerint 3 millió 512,705 forint, tényleges bevétel semmi.

Belügyminiszterium. Előirányzat 59,024 forint, tényleges bevétel 59,024 forint.

Pénzügyminiszterium. Előirányzat 10 millió 297,281 forint, tényleges bevétel 5.897,369 forint 97 1/2 kr.

Közleked. miniszterium. Előirányzat 24 millió 452,497 forint, tényleges bevétel 15.672,551 forint, 9 1/2 kr.

Kereskedelmi miniszterium előirányzat 10,000 forint, tényleges bevétel semmi.

Közoktatási miniszterium. Előirányzat 37,650 forint, tényleges bevétel 4064 forint 39 kr.

Az 1870. évi hitelmaradvány 4.241,369 forint.

A rendkívüli bevételek összege az előirányzat szerint 42.610,526 forint, a tényleges bevétel 25.874,378 forint 46 kr.

E szerint a rendkívüli költségvetésnél mutatkozott az előirányzat szerint 14 millió 258,080 forint hiány s a tényleges eredmény szerint van 14 millió 916,584 forint hiány.

Hitel és pénztárműveleti bevételek.

Földterhermentesítés örök váltságok. Előirányzat 16.540,000 forint, tényleges bevétel 17 millió 672,521 forint.

Vasuti kölcsön. Előirányzat 25.968,078 forint, tényleges bevétel 27.689,429 forint.

Szülődézsmaváltság. Előirányzat 3.166,179 forint, tényleges bevétel 646,161 forint 61 1/2 kr.

Sorsolási kölcsön. Előirányzat 8,133,150 forint, tényleges bevétel 11.503,501 forint 12 kr.

Függő adósság. Előirányzat 27,036 forint, tényleges bevétel 31,545 forint 97 kr.

Pénztári műveletek. Előirányzat 170,000 forint, tényleges bevétel 35,101 forint 8 kr.

Az összes bevétel az előirányzat szerint 54.004,443 forint, a tényleges eredmény 57.578,261 forint 30 1/2 kr.

E szerint a hitel és pénztári műveleteknél mutatkozott az előirányzat szerint 1 millió 776,162 forint hiány, s a tényleges eredmény szerint van 6mill. 104,832 forint 99 1/2 kr többlet.

Külföldi hírek.

A „Times” párisi levelezője 6-ról a következő adatokat közöl: Azt állítják, hogy a köztársaság elnöke, nagy benyomást tevén reá az osztályokbani viták barátságos és mérsékelt modora, s az országnak bizonyítványt óhajtván szolgáltatni sa-

ezenből jöve, ki azon parancsnak áthozója volt, hogy rögtön vegyem át egy 4000 főnyi gyalogságból, 500 huszárból s 12 ágyúból álló hadosztálynak vezérletét s azzal Tisza-Füreden át Tokajnak tartsak, a Schlick tábornok által erősen szorongatott Klapka ezredes seregélyére. A nevezett számú csapatok a Perczel hadtestéből lettek volna kiszakítandók. De Perczel hírtelen haragjában felzudult s kezeken kinyilatkozta, hogy a hadtestet ő alkotá, az az övé s hogy ő a magyar kormánynak engedelmessé nem fog. Én följegyeztem a tábornoknak, hogy ő eltekintve a magyar kormány irányában mutatott egyáltalán nem katonas magartartásától, még a kívül a dolog állását illetőleg tévedésben van, miután alig pár nappal azelőtt 3600 emberből és 9 ágyúból álló erőcsítségét kapott, mely csapatoknak alakításával nem ő fáradozott, miután az a magyar kormány által menesztettek hozzá, hogy ez által Szolnok ellen eszközözendő támadása megkönnyíttessék; most már e csapatokra más ponton van szükség, kötelességében áll tehát a kormány-nak rögtön engedelmessédni.

De Perczel tábornok tovább berzenkedett s úgy nyilatkozott, hogy egyéniséggel szemben a legnagyobb tiszteletet érzi, de meg kell hogy jegyezze, mikép én nem lehetek azon helyzetben hogy az ő helyzetét a magyar kománynyal szemben helyesen megítélhessem; neki személyes ellenségei vannak Debreczenben, kik dicsőségét és gyors pályafutását irigylik.

ját mérsékletessége iránt, egy oly ministeri módosítást készít elő, mely a kamrában levő összes conservatív pártokat kielégíthetné, s azok őszinte tagjainak megengedné, hogy különválhassanak azoktól, kiknek czéljuk nem egyszerűen conservatív politikában, hanem a létező kormány megbuktatásában áll.

Versailles decz. 9. A 30 tagu bizottság elhatározta a kormány értesíteni, hogy hajlandó kívánatait teljesíteni, ha a kormány czélszerűnek látja az alkotmánykérdésekre vonatkozó törvényjavaslat formulázása tekintetében felvilágosításokat adni.

Brüssel, decz. 9. Az „Ind.“ jelenti Versaillesből, hogy a republikánus unió együttes manifestumot akar intézni a választókhoz a nemzetgyűlés feloszlatása érdekében. A balközép szintén tárgyalásokra ült össze; a baloldala Fourton helyett Targetet akarja a 30-as bizottságba behozni.

Mint az „Indép. Belge“-nek Madridból 7-ről jelentik, a király teljesen felgyógyult. Az összes helyhatóságok kiállíták ujoncaikat; e tekintetben tökéletes rend uralkodik. Egy 150 főnyi republicánus csapat Sierre Despenaperrásban megveretett. Az alévi foederalisták főnöke, Palloch, a királyi csapatokkal történt összeütközésnél megöletett s csapata szétveretett. 3 kisebb carlistikus csapat, mely 7-ikén a határon átkelt, tevékenyen üldöztek.

Athénéből 8-káról jelentik, hogy János schleswig-holstein-glücksburgi hg családjával együtt oda érkezett. Egy francia panczélós hajóraj 8-án a Piraeusba érkezett. A ministerium a „Baltazis“ című ottani földhitelezésnek jogot adott záloglevelek kibocsátására 180 millió drachma erejéig.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, dec. 12-én.

Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legutánnyosabban ábrában vesd fel bármily alakban hirdetések; s ha kívántatik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.

A király a kunyhóban. Az „U. L.“ írja: A palotai uton, a Rottenbiller-féle pióczatavak mellett csinos kis kunyhó fekszik; itt lakik Somogyiné asszonyom, az említett pióczatavak felügyelőnöje, és törülmetszett izmos magyar asszony. Vagy két hét előtt a királyné lovagolt el ottan, s megpihenve egy kicsit, az asszonyt tiz forinttal ajándékozta meg. Nemrég pedig a király — belefáradva a lovaglásba — tért be ez elszigetelten álló háza egy kissé, több vadász ural. A kis ház kéménye ugyancsak füstöl, mert Somogyiné asszonyom épen dísznő ölt s kolbászt készít. Eleintén nagy zavarban volt, hanem aztán föltalálta magát s egy tál kolbással szolgált. Ő felsége és a vadász urak nem is veték meg a szivélyes kínálást, s midőn csakhamar ellovagoltak, a király 20 frtot adott Somogyiné asszonyomnak, ki mutogatja is minden ismerősének, nem az értekeért, hanem mert a király ajándoka.

A honvédség ügyét illetőleg elterjedt aggasztó hírekkel szemben, mintha a miniszteriumban nagy zavar volna, vagy hogy Kuhn generalis és az osztrák törzsisztek összeesküdtek volna a magyar honvédség ellen, s mintha mindezzel megküzdeni csakis Hollán Ernő volna képes, — írja a „P. N.“: ne hagyja magát e hírek által senki félrevezettetni. A honvédelmi miniszterium ügykezelésében jelenleg természetesen nem mehet minden rendben, mert nincs miniszter és nincs államtitkár; a miniszteri tárca azonban már legközelebb betöltenék, s akkor a zavar is bizonyára véget ér. A mi pedig Kuhn s az osztrák generalisok összeesküvéséről illeti, ha ilyesmi egyáltalán léteznék, az összes magyar kormány, a főhadparancsnok — s a legf. hely ez ellenében tán még is csak több garantiát nyújtanak, mint egy férfit, bármily érdemei legyenek is ennek a honvédség körül.

A szlapon autonomisták óhajai. Köztudomásu, hogy Szlavóniában agitáció foly e tartománynak Horvátországtól elszakadása érdekében. A „Drau“ most a következőkben foglalja össze a szlapon autonomista párt óhajait: A három felosztandó határvidéki ezred egyesítése Szlavóniával, önálló tartománygyűlés Eszéken és egyenes választások a pesti országgyűlés számára. Ez óhajak a regnicolaris deputatú figyelmébe ajánlatnak, ugymond idézett lap, hogy a kiegyezési törvény revideálásánál ne csupán a horvát nemzeti pártra, hanem a szlavonai autonomistákra is tekintettel legyen.

Czakó Zsigmond emlékezetére színházunkban szombaton a költő „János lovag“ című darabja adatik elő.

Egyetemi polgáraink harmadik közgyűlésén sem fejezhették be az alapszabályok megvitátását, mert az élénk eszme-csere sok időt vett igénybe s e mellett más apró kérdések

kerültek szőnyegre; a negyedik közgyűlés fogja az alapszabályokat végleg megállapítani.

A „Grand Pannonia“ helyiségében mint halljuk alant kávéházat akarnak berendezni. Ez talán fölszöges is, mert mióta Helfly polgártársunk nagy kávéháza megnyitott, e részben a hiány bőségesen van pótolva.

Tüzoltóink zártkörű táncvizigalma február 8-án fog megtartatni.

Néprajzi kiállítás lesz a köztelek termében. Rendezi Xantus János amaz érdekes tárgyak halmazából, miket a világhiállításra gyűjtött. A föllátást már f. hó 9-én megkezdék s a kiállítás a jövő hét folyamában megnyílik.

Esztergomban az iparszegélyző egyelet iparbankká alakult át 2000 db. 100 forintos részvényvel. A közgyűlés Majer István apát-kanonok ur elnökele alatt e napokban tartatott meg. A legsolidabb kezelés mellett már is tetemes forgalommal terjeszti ez iparbank jótékony hatását, s nincs kétség, hogy megszilárdulva fog az tovább is virágozni.

Vörös nyomatu 1 és 5 bankjegyek beváltási ideje december végével telik le.

Az oszt. állam-táviradák f. évi júliusban 59,363 távirattal szállítottak többet mint a m. év ugyenezen havában, a bevétel összesen 238 ezer 141 ft. volt.

A Szerdahelyi Kálmán emlékszozára szépen gyűl a pénz. Így gr. Pálffy János megható sorok kíséretében küldött a „Föv. Lap.“ szerkesztőjének ugyane czéla 200 forintot, úgy gr. Sigray Fülöp a „P. Napló“ szerkesztőségéhez 30 frtot.

Kis trónbeszéd mondó. Az olasz koronaörökös fia, a kis 3 éves nápolyi herceg, szöröl-szóra betanulta a király (mint ő mondja: „vastag nagypapa“) trónbeszédét, s ha felszólítják, hogy mondja el, egész büszkén, önérzettel kezdi: „Signori Senatori! Signori Deputati!“ s a nélkül, hogy megakadna mondja el a beszédet.

A viágkiállítási költségek fedezésére a német államkancellár, minthogy az eddigi 400 ezer tallér nem elég, ujabban 385,000 tallér megszavazását kérte.

A theherani sah 4 herceggel, több miniszterrel és nagyszámu kísérettel a bécsi világtárlatot meglátogatja. — Japan, China és Siam eredetileg kijelelt helyeit a világhiállítás palotában, tetemesen meg kelle bővíteni.

Földalatti vaspályát építenek. Bécsben a belvárosból a Mödling melletti Brühlbe vezető vasutat úgy építik, hogy az a belvárosból a Mariahilfi vonalig föld alatt megy.

Két Raphael-festményt találtak meg nemrég Péterváron, melyek még II. Katalin idejében veszték el. Az egyik kis, alig arasznyi körkép, mely Máriát a kis Jézussal karján ábrázolja, a mint könyvvel kezében szép, verőfényes vidéken sétál. A másik Raphael egyedüli plastikai festménye, s egy kis fiut állít elé, ki egy Delphin által megsebesítve, a hullámok közt hurcoltatik.

Bécsben egy comité alakult, mely Beethoven emlékszozrot akar az akadémiai gymnasium előtt felállítani. Az alapítóke megszerzésére az egyelet először egy nagy hangversenyt rendez, melyre Liszt Ferencet is meg akarták nyerni, ő azonban a meghívást nem fogadta el. Segélyezésre a comite a királyhoz is folyamodott, s Bécs városát is föl fogja kérni.

A világhörutra indul jövő héten egy expeditió, melyet 3—4 évi a föld körül teendő utazásra szerelnek fel. A pénzügyminiszter pénzt adott az utazási költségekre, a tengerészeti min. pedig a 2000 tonnás „Challenger“ corvettet bocsátotta a társulat rendelkezésére. Az expeditió előbb Lissabon és Madeirába megy, és az atlanti oceánon keresztül Brasiília; innen a jó remény fokához 1873 végén érkezik. Melbourne, Sydney, Uj-Seclandot s Japant is meglátogatja; a Magellan-uton át, Rio de Janeiro, St. Ilonát érintve, végre 1876 tavaszán vissza érkezik Angliába.

Erődítési munkálatok. Oroszországban folynak az erődítési munkálatok. A Brezsek sítewski vár átalakítása 1,503,000 rubelbe kerül, és 1876-ban lesz bevegezve.

Reményi Ede esütörtökön decz. 12-én indul keleti újára Plotényi Nándorral; pénteken decz. 13-án este lép a trieszti hajóra, mely Alexandriába viszi, honnan Kairóba megy. A „Föv. lap.“ e hir kapcsolatában megemlíti, hogy az idei telet Klapka tábornok is Kairoba tölti családjával.

Szt.-Péterváron van 72 könyvkereskedés, 12 zenészeti kereskedés, 21 kölesön-könyvtár és olvasó egyelet; Moskwában pedig 87 könyvkereskedés, 7 zenészeti kereskedés, 17 kölcsönkönyvtár és casinó.

Uj könyvek Aigner Lajos kiadásában:

1. Önmaga ellen, regény, két kötetben, írta: Prein József. Ára 2 ft. o. é.

2. L. Anneus Seneca a bölcs állhata t o s s á g á r ó l, fordította: Zöldi Ignác. Ára 60 kr.

3. Magyar Nyelvtan, népiszkolai haszná-

latára, írta: Zsiray Ödön, ötödik bőv. kiadás. Ára 30 kr.

4. Magyar nyelv könyv föladatokkal s elem. mintákkal, gyakorlati tanmód szerint készítette: Fischer Simon. 2-dik javított kiadás. Ára 30 kr.

5. Magyar-német nyelv könyv népiszkolák számára dr. Moricz Kilenyi 1-ső rész. Ára 30 kr.

Dürer Albrecht, a régi híres német képiro életrajzához új adattal járult közelebb Haan Lajos történet-nyomozónk. Eredetét illetőleg az maradt fenn ő róla, hogy atyja: Antal, Gyula közelében született — „in einem Dörflein Eytas bei Jula gelegen.“ Ezt sokáig a bihari „Atyás“-nak vagy a békési „Kétegyháznak“ tartották. Eötvös Lajos volt az első, ki a valódi nyomra jött, hogy ez az „Eytas“ egy hajdan Gyula mellett fekvő „Ajtós“ falu volt. Ily nevű puszta ma is van még s három század előtt Ajtós Miklós és Ferencz nemesi birtokuk volt. Meglehet, hogy e családnév németre fordításából származott a Dürer név, s nem a „Szaráz“-ból, mint eddig hitték. „Ajtós“ átfordítva Thürer lett, a th pedig utóbb d-re olvadt (Dürer) mint a „Thonau“ Donaura, a „deutsch“ pedig „deutsch“-ra.

Régiség. Rómában a „Castro Pretorio“-ban tett ásatások alkalmával, remég egy ős római házat fedeztek fel, mely tele volt érdekes régiségekkel. Találtak benne gyönyörű terracotta díszítmenyeket, lámpákat, eszékéket és egyéb házi szereket, és egy ritka szép kivitelű freskó képet, egy egy bronz kanalat is.

Jelentés. Ezennel van szerencsénk tudomására hozni, mikép a „Sopron“ című hetilap, mely 1873. évi január hótól fogva Sopronmegyének hivatalos közlönye leend, s nemcsak Sopronmegyében és Sopron szab. kir. városban, de egyszersmind a szomszédmegyékben, BudaPesten és az ország minden részében el van terjedve, a jövő hó elején 3-ik évfolyamát kezdi meg a legjobb auspiciumok között. Midőn ezt tudatjuk, egyuttal kijelentjük, hogy ezental is fölveszünk hirdetések, „irodalom és művészet“ című rovatban pedig röviden ismerteljük és ajánljuk a beküldött irodalmi és művészeti termékeket (könyveket, lapokat, folyóiratokat, zenedarabokat, képeket.) A „Sopron“ szerkesztősége.

A gázmunkás strike. Londonból írják f. hó 5-ről: „Mult éjjel már a város türethően volt kivilágítva, és 8-án már minden renden lesz, mert a légszusz-társaság már megszerezte a kellő számu mukásokat. A strike-olok pedig, kik most szükségnek nyomornak vannak, foglalkozás hiányában, kitéve, szolgáljanak intő példaul a többi munkás-osztályoknak.“

Kiállítás. New-Yorknak is meglesz a maga állandó kiállítása. E czéla egy kristály-palotát építenek, mely számára a Centralpark közelében 1,700,000 dolláron egy telket már meg is vettek.

A bécsi „Vig opera“ igazgatósága a genialis Jonas Emilet egy új vig dalmű készítésével bizta meg.

A schönbrunni képalotánál az előudvart, terebélyes nagy fákkal, virágzó gesztenyekkel ültetik be; mintegy 160,000 fiatal fát ültettek el a parkban; mindezt a világhiállításra készülés alkalmából.

A London cytiben 1873-ra a rendőrségi kiadás 81,105 ft. str.-re van meghatározva. Ebből 783 rendőr 63,010 ft. sterlingnyi bért kap.

Végzetes lövés Ober-Hillersdorfban (Slezia) a kocsmáros fia pisztolyt sütött el az udvaron. Az égő lojtás a ház szalma-fedelére fuvódott s azt felgyújtotta. Heves szél keletkezvén, csakhamar több ház és sok gabona lett a tűz áldozatává; a kár 22000 frtra megy. A tettest azonnal elfogták.

Uj fölfedezés. Az angol hadügyminiszterium egyik vegyész Brown bebizonyította, hogy a lögyapot, ha 15—20 rész viz van benne, ártalmatlansága dacára is kitűnő robbantóanyag. A próbák kitűnő jól sikerültek.

A deési Takarékpénztár 1872 November havi üzletforgalma. Bevétel. Betétek 155 tétel mellett 5539 ft. 78 kr. Visz. fiz. váltók 36830ft. Visz. fiz. előlegek 935 ft. Befizetett kamatok 843 ft. 65 kr. Külömbfélé díjak 369 ft. 93 kr. Betéti könyv díjak 4 ft. 20 kr. Részvény-Jegy átirási díj 11 ft. Részvény jegy kiállítási díj 275 ft. Részvény jegy bélyeg illeték 4 ft. 62 kr. Állam illeték 2 ft 35 kr. Összeg 49743 ft. 28 krajczár. Pénztár marad. októ. 31. 883 ft 24 kr. Főösszeg 50626 ft 52 kr. **Kiadás.** Betét visszafizetések 22 félnek 2644 ft 27 kr. Betét folyó kamatra 2 ft 46 Leszámitott váltókra 39480 ft — kr. Előlegekre 1235 ft — kr. 1871. évi kamat s osztaléokra 30 ft 24 kr. Kezelési költségre 18 ft 48 kr. Tiszti s szolgál fizetésre 108 ft 32 kr. Tisza biztosító részvény jegyre 200 ft — kr. Viszleszámitott váltók kamatjára 105 forint 80 krajczár. Állam illetékre 2 forint 35 krajczár. Összeg: 43,826 forint 92 krajczár. Pénztármaradvány Nov. 28-ról 6799 forint 60 krajczár. Főösszeg: 50,626 forint 52 kr. Deesen, 1872. nov. 28.

A londoni „National agricultural Labourers Union“-nak, ámbár nemrég alakult, már

200,000 tagja van. A társulat most azt tűzte czéljául, hogy mintegy félmillió gazdasági munkást küldjön ki Gueensland-, Brasilia és az egyesült államokba, miáltal ez osztály helyzetén Angliában tetemesen könnyítve leend.

Az orosz tartaléksereg béke idején 144 zászlóaljából (a 500 ember) áll, még pedig 30 gyalog, 24 tüzér (96 üteggel) és 10 lovas dandárból.

Angliában a május végén lefolyt év alatt 1036 részvénytársulat alakult s ezekből 436 Londonban.

Az Algierba kivándorlott elszázlotharingiaiak számára Franciaországban gyűjtéseket rendeznek, mivel azok ott a legnagyobb nyomorban sanylenek.

Nagybritannia 1871-ben 16 millió 334,714 tonna vasércet állított elé, 7,670,579 font str. értékben.

Borzasztó szerencsétlenség. Minnesotában Éjszak-Amerika egyik államában, november hó folytán mintegy száz mértföldnyire a legközelebbi telepítvénytől 800 munkás egy vasutvonal kiépítésén dolgozott. November 14-én nagy hóvihár támadt, ennek folytán a közlekedés megszakadt, és a munkások a külvilágtól elvágtattak. Ámbár azonnal hozzá fogtak a mentő munkálatokhoz, a hőtömeg miatt nem tudtak előre hatolni, és csak a napokban lehetett a szerencsétlenség színhelyére eljutni, de a munkások legnagyobb része már éhen halt, a kevés életben maradtakat is iszonyu állapotban találták.

Nemzeti színház.

Szerdán, decz. 11-én „A banditák“ nagy opera Offenbachtól. Zajongi (Falsacappa) szép éneke egy játéka is nagyban emelte az előadás sikerét. Szilágyiné (Fiorella), Dékány Róza (Fragoletto) jól énekeltek, csak az előbbi játéka kissé élénkebb is lehetett volna. Szentgyörgyi (Pietró) az ilyen szerepekben mindig otthonos. Szilágyi kitűnő ügyességgel személyesítette a pénztárnokot, s a közönséget több ízben jóízűen megnevettette. Marczell (zsandárkapitány) Halmi (braganzi herceg), Németi Giza (granadai hercegnő) megállták helyüket. Közönség középszámmal.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Deczeuber 11-ről. 5% metaliques 66.10 5% nemzeti kölcsön 70.15. 1860-ki államkölcsön 102.—. Bankrészvények 967. Hitelrészvények 337.50. London 109.30. Ezüst 108.— Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 874 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. —. Temesi 78. —. Erdélyi 77. —. Horv. Szlapon

Felelős szerkesztő Sándor János.

A közönség köréből.*)

Gy.-Szt-Miklós, 1872. decz. 3.

Merza Kristóf eskütté történt megválásata.

Hogyan? holmi Angi Antal és Angi András-féle egyének közvetítése folytán, — megjegyzendő azonban sem a választásoknál megkivántató szavazat-többség, sem pedig a hetedik tizesnek jelenléte folytán, egyszerűen az imént említett atyfiak különös irántai vonzalmuknál fogva eskütté történt megválásata helyben hagyatott.

Hogy esküttünk e helyen a tört mindig be ne töltené, abban senkinek semmi kétsége, s hogy ne volna szakmájában ügyes ember mint kereskedő, azt még kevésbé tagadhatjuk; valamint azt se tehetjük józanon fel róla, hogy az ezen állással járó 80 ft, irva nyolczvan forintokat is jó szívvel el nem fogadja; hisz jól tudjuk azt is, hogy míg a hetedik tizesben negyven forintokért szolgált az ön előtt levő, azon időben teljes melegegedését nyilvánította iránta; de hisz Merza ur is azt tartja, mit akárhany hozzá hasonló „oly ember, kik azt mondják, — „hogy ma jobb egy veréb, mint holnap egy tuzok“, — s így az említettem közvetítők nyomán a százezeres gazda minden megválásata nélkül évi 80 frtos községi hivatalnokká lett, mert a fizetés jelenleg kétszer negyvenre szaporított. Kár édes Merza ur! Angi Antal és A. András uramék tanácsára még az ezzel szoros kapcsolatban álló, s nálunk „pogar“ néven nevezendő állást is el nem fogadni, mert tudtom szerint 50 forintokkal van ez is összekötötte, s így in summa 80+50 adva — 130 forintokat kaphatott volna évenként; hanem nem késő, bizonyosan elfeledte pályázni a kellő időben, különben mint virilis, továbbá mint tekintélyes ember s a községi ügyeknek egyik to-tumfactora említettem Angi Antal és Angi András uramék mint közvetítők újból is fellépnek önnek e tekintélyes állást is megszerezni. Hogy tehát Merza ur is épen azok közül, kik kizárólagosan saját javok s boldogságán működnek, azt hiszem röviden megirt soraim világosan megmondják. b

*) E rovatban megjelenő czikkért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

Pályázat.

A szamosújvári r. k. főelemi tanoda negyedik osztályában időközben üresedésbe fölt rendes tanítói állomásra pályázat hirdettek.

Évi fizetés 400 ft., egyéb járulékok jövedelemi a magán tanításból.

Tannyelv: magyar.

Felsőzoltán pályázni kívánók, hogy kellő okmányokkal felszerelt kérvényeiket a városi képviselőhez czimezve, jövő évi január hó 15-ig, bezárólag az iskolai igazgatóságához küldjék be.

Szamosújvárt, deczemb. 3-án 1872

Az iskolai igazgatóság.

Sz. 996—1872. (657) 2—3

Pályázati hirdetmény.

Az országos „Károlyina“ kórháznál a gondnok-segédi állomás lévén betöltendő, ezen állomásra, melylyel 500 ft. évi fizetés van összekötve, ezennél pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezt elnyérni óhajtanák, hogy ez iránti kérvényüket folyó deczember hó 31-ig, hozzáadják be.

Az orsz. „Károlyina“ kórház igazgatóságától. Kolozsvárt, deczember 9-én 1872.

Dr. Bakonyi József.

Aranyműves

Buday Károly

Kolozsvárt

ajánlja kész arany- és ezüstmű raktárát leszállított áron.

(640) 4-6

Legújabb

Szerencse ajánlat

Szerencse és áldás Cohn-nál

2 millió 161.300 tallernál

többré menő, a hamburgi államtól biztosított pénzkisorsolás.

Ezen előnyös pénz-kisorsolás most ismét tetemesen szaporított nyereményekkel; csak 60.000 sorsjegye van, és keves ho alatt, 7 osztályban következő nyereményeket biztosan nyerhetni, u. m. 1 nyeremény esetleg 100.000 tallér, különösen 60.000, 40.000, 30.000, 16.000, 12.000, 10.000 kétszer 8000, háromszor 6000, ötször 4.800, egyszer 4.400, 12-er 4.000, 11-er 3.200, 10-er 2.400, 32-er 2.000, 5-ör 1600, 64-er 1.200, 122-er 800, 6 or 600, 3-or 480, 256-or 400, 306-or 200, 6 or 120, 402-er 80, 16408-or 44, 40, 18.340-er 2, 8, 6, 4, és 2 tallér.

Az első osztály nyeremény húzása hivatalosan

f. é. deczember 18-ra és 19-re

van határozva; erre az egész eredeti sorsjegy ára csak 3 1/2 ft.

a fél " " " " " 1 1/2 ft.

a negyed " " " " " 1 ft.

és ezen eredeti, állampecséttel ellátott sorsjegyeket (nem tilos ígérvényeket vagy magán-sorsjegyeket) ár bérmentes beküldése mellett, a legtovábbal vidékekre is azonnal megküldöm a t. megrendelőnek.

A hivatalos húzási lajstrom, és a nyeremények elküldése mindjárt a húzás után történik, azonnal pontosan és titoktartással. Üzletem tudvalegyleg legrégibb és leghíresebb mert a nálam résztvevők már a 100.000, 60.000, 50.000 talléros legfőbb, továbbá többször a 40.000, 20.000 igen gyakran 12.000, 10.000 talléros nyereményeket, s a f. év november havában volt húzásnál, hivatalos nyereménylajstromok szerint, összesen 100.000 tallernál többet nyertek.

Cohn Láz. Sams.

Hamburgban, főiroda, bank- és váltóüzlet.

Ép most jelent meg

32-ik kiadása

a világhírű, tanulságos könyvnek

a „Személyes oltalom“

Laurentius-tól, horitokba lepecsételve.

Ezerszeresen behíonyult segély- és orvoslát (20 évi tapasztalat) a férőnem elerőtlenedésének az őnfertőztetés következményeinek és a nem iktésapogásoknak. Kapható minden könyvkereskedés, úgán Bécsben Pohan Károly-nál Wollzeile 33. Ára 2 ft 40 kr o. e., postán megküldve, 2 ft 50 kr o. e.

Szegényeknek, ha ezt bizonyítvánnyal tanúsítják s egyenesen hozzám fordulnak — ingyen Laurentius.

A számtalan utánzásoktól és a könyv kivonataitól különösen pedgazon apró moesok-iratkáktól, melyek az ifjuságharát, őnfentartás és hasonló czimrk alatt szinte minden lapban piaciárlármával kínáltatnak jókardólag ovok Azért arra kell ügyelni, hogy valódi kiadását kaphják az

eredeti kiadást Laurentiustól, mely nyolczadret kötet, 232 lapon 60 bonoztani aczélmetszetű képpellet s a szerző névjegyével ellátott bélyeggel van lepecsételve.

(548) 5-10

Fehér, folyékony enyv

Gaudin Edétől, Párisban.

Ezen enyv, mely szagtalan, hidegen használandó porcellán, üveg, márvány, fa, dugasz, lemezpapír, papír, sat. tárgyaknál.

Kapható 24—45 kajczáros üvegekben

Wolff János gyógyszerésznél Kolozsvárt.

Fontos figyelmeztetés azoknak, kiket illet!

A Wehler és Vilson varrógép-társulat New-Yorkban tisztelettel jelenti a t. közönségnek, hogy osztrák-magyarországi főképviseletük, Kolozsvárra nézt csak is Szilly Alajos ural áll öszveköttetésben.

Jeles és családi használatra legcélszerűbb varró-gépei, csak nála szerezhetők meg, jutányos áron és szilárd jótállás mellett.

Végre figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy ha gépeink bár ki által és bár mi czimen ajánlatnának, azok nem saját gyártmányunkból eredtek, azok rossz utánzások, sámitáson alapulnak, e család már annyira is ment, hogy még bélyegeinket és czégünköt is hamisítani merészlik.

Ujból jelentjük tehát, hogy a valódi s eredeti

Wehler-Vilson varró-gépek

Kolozsvárt csak is **SZILLY ALAJOS**-nál (bel-magyarutca 439. sz.) kaphatók,

669. 1—3

Hideg lábak, halál!

Meleg lábak, élet!!!

Egészségi lábpor

a legjobb szer a lábak meleg és száraz állapotban tartására, valamint a kellemetlen szag eltávolítására.

Egy csomag ára 1 ft.

Jaques

Pesten, király-utca 20. sz.

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtáránál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I.) Ös-6-é középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világesítő rajzokkal. (36 tábla.)

Irtva Jakab Elek.

Ára 10 ft.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós írda minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legerdekesebb része az ujbabkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne bevárkodni, s a folytatását minden áron megszerezze magának.

Szekely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága, szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

Öt hitelsorsjegyre,

két 100 frtos 1864-ki, két 50 frtos 1864-ki, 1 Salm-, 1 Clary 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Windischgrätz, 1 Waldstein-, 1 Como-, 1 Keglevich-sorsjegyre játszhatni

C. csoportu játéktársulatunk

egy részletjeggyel, 18 résztvevő közt, 25 negyedéves 7 frtos részletfizetéssel

Az első negyedéves 7 frtos részlet lefizetés után

már minden résztvevő a

hitel-sorsjegyek

január 2-ki, a **Como-járadékjegyek** ugyanazonnap, a **Salm-sorsjegyek** január 15-ki, a **Clary-sorsjegyek** január 30-ki és a **Genois-sorsjegyek** február 1-én leendő kisorsolására,

három millionál több

főnyereménnyel évenként játszik. Teljes lefizetés után a sorsjegyek árkelet szerint eladatnak s a bevett összeg a résztvevők közt egyenlő arányban elosztatik. A törvényes bélyegilleték egy részletjegy után egyszer-mindenkorra 1 ft. 30 kr. A megrendelés, valamint a további részletfizetések „postai utalvány” által történhetnek.

Nyeremények azonnal kifizettetnek.

Az 1839-ki sorsjegyek főnyeremé- Az 1864-ki sorsjegyek főnyeremé- nyét 1871 szeptember 1-én, nyét 1870 szeptember 1-én

nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetésre.

Az osztrák indusztriál-Bank váltóirodája.

Fürst Ede

Bécs, Istvánér.

(Utánnyomást nem fizetünk.)